

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут міжнародної освіти
Навчально-науковий інститут «Академія вчителства»
Інститут педагогіки НАПН України
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Інститут соціологічних наук і педагогіки Варшавського університету
природничих наук (SGGW w Warszawie) (Республіка Польща)
Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)
Софійський університет (Республіка Болгарія)
Педагогічний інститут Університету Ченду (Китайська Народна Республіка)
Асоціація Харків-Оксфорд
Центр музично-освітньої майстерності (Французька Республіка)
Всесвітня конфедерація молоді та спорту (Турецька Республіка)

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції

Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій
(ByteEd-2025)
17–19 квітня 2025 року

ХАРКІВ
2025

Рацул Анатолій. Інноваційні цифрові підходи в інклюзивній освіті: формування адаптивного навчального середовища для учнів з особливими освітніми потребами	215
Рацул Олександр. Цифрова інформаційна культура та соціальна реклама в освіті: виклики та перспективи формування громадської свідомості	218
Рій Юлія. Готовність вчителя до неформальної та інформальної освіти в Україні як ключовий чинник його професійного самовдосконалення.....	220
Рогинський Сергій. Роль цифрових ігор у середній освіті: мотивація та активна участь здобувачів освіти.....	224
Романюк Діана. Формування готовності до волонтерської діяльності майбутніх фахівців-філологів на етапі педагогічної практики	227
Сапітон Ігор. Виховання морально-політичної культури майбутніх офіцерів танкових військ у процесі професійної підготовки	230
Ситнікова Ольга. Формування плюрикультурності майбутнього фахівця-філолога: методи та прийоми	233
Стрельников Віктор. Використання електронних освітніх ресурсів для проєктування вчителем інтерактивних технологій навчання.....	236
Сумцов Дмитро. Потенціал цифрових освітніх платформ як інструменту неформальної освіти магістрантів економічних спеціальностей.....	239
Таможська Ірина. Комунікативні прийоми як засіб підвищення ефективності педагогічного спілкування	241
Ткачов Сергій, Ткачов Артем, Махновський Сергій. Змішане навчання як засіб реалізації індивідуальної освітньої траєкторії студентів у вищій школі .	244
Ткачова Наталія, Байдала Вікторія, Чирва Ярослава. Педагогічний консалтинг як інструмент професійного розвитку майбутнього педагога	249
Трубавіна Ірина. Щодо проблеми підвищення кваліфікації офіцерів вищого командного складу з проблеми гендерно чутливого і недискримінаційного спілкування	254
Федоренко Олена, Доценко Вікторія. Актуальні питання інформаційної безпеки дітей в інтернеті в умовах війни.....	256
Федорович Андрій. Мережевий етикет як важливий елемент комунікації вчителя.....	260
Федорович Анна. Дитиноцентризм педагогіки Януша Корчака	263
Хоменко Алла. Методичний інструментарій розвитку емоційного інтелекту в цифровому освітньому середовищі	266
Цибульська Світлана. Професійний розвиток педагогів в умовах реалізації нового професійного стандарту (2024)	271
Чернюк Анжеліка. Індивідуалізація навчання як умова ефективного впровадження інтерактивних стратегій фахової підготовки студентів філологічних спеціальностей в освітній процес	274
Ali Uzun. Historical and methodological foundations of the development of	

- надання батькам інформації про онлайн-загрози та небезпеки (кібербулінг, секстинг, сталкінг, секторшен, онлайн-грумінг тощо);
- надання батькам інструментів та ресурсів для створення безпечного онлайн-середовища.

Отже, важливо пам'ятати, що захист дітей у цифровому середовищі – це постійний процес, який вимагає постійної уваги та зусиль з боку всіх зацікавлених сторін, це комплекс заходів, спрямованих на підвищення рівня їх медіаграмотності; створення безпечних онлайн-платформ для дітей; розробки програм психологічної підтримки для дітей, які зазнали негативного впливу інформаційного простору.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо формування безпечної поведінки дітей у соціальних мережах / авт. кол. : В. В. Сокурєнко (голова), Д. В. Швець, О. І. Федорєнко та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2021. 60 с.

2. Підготовка поліцейських підрозділів превентивної діяльності, слідства та дізнання, кіберполіцейських з питань забезпечення безпеки дітей у кіберпросторі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Журавель Т. В., Ковальнової О. В. Київ : Видавництво ФОП Буря О. Д., 2024. 360 с.

МЕРЕЖЕВИЙ ЕТИКЕТ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ КОМУНІКАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ

Андрій ФЕДОРОВИЧ,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна

Загальновідомо, що мова та мовлення є важливими засобами спілкування. Вони забезпечують обмін інформацією та порозуміння між людьми. Зокрема, у педагогічній роботі комунікація – визначальний фактор налагодження стосунків між учасниками освітнього процесу. Вчитель як ініціатор, організатор, керівник педагогічної діяльності забезпечує ефективну взаємодію з учнями, батьками, колегами. Тому має володіти належним рівнем мовно-комунікативної компетентності, здатності, котра передбачає встановлення, підтримання контактів, досягнення взаєморозуміння, а також усвідомлення контексту спілкування. Такі навички дають змогу йому успішно реалізовувати професійно-педагогічні функції через особистісні ресурси, використання досвіду та ерудиції.

У повсякденному спілкуванні люди часто не замислюються про вибір етикетних формул, оскільки це відбувається автоматично. Однак, освітні ситуації вимагають усвідомленого вибору норм комунікації, що призводить до трансформації свідомості та формування відповідного педагогічного мислення вчителя.

Зауважимо, що сьогодні в умовах розвитку інформаційно-комунікативних засобів вимоги до педагогічної комунікації стають іншими, що спричинено насамперед застосуванням мережевих технологій. Активно ведеться спілкування на форумах, у соцмережах, через електронні пошти тощо. Воно зручне, часто замінює живі зустрічі та взаємодію, що може призводити до втрати навичок реальної комунікації. У той же час без цифрових ресурсів неможливо уявити нинішню епоху. Сучасний вчитель стає учасником дискусій, коментарів у Інтернеті, а також використовує «он-лайн спілкування» з професійною метою. Він послуговується мережевими інструментами для організації освітньої роботи: передачі навчального матеріалу, пояснення тем, надання відповідей на запитання учнів, перевірки виконання домашніх завдань; мотивації, заохочення вихованців, індивідуального сприяння; підтримки зв'язку, коли особиста зустріч не можлива.

Он-лайн сервіси дають змогу практично виконувати педагогічні функції та виховні завдання, завдяки створенню спільноти класу, де можна комунікувати, обмінюватися ідеями та допомагати один одному, працювати в команді тощо. Тому важливо пам'ятати, що мережеве спілкування вимагає моральної культури та ввічливості. Також існує потреба знаходження балансу між віртуальною та реальною взаємодією, щоб не втрачати можливостей емоційних живих контактів.

Мережевий етикет (нетикет) – це набір правил і норм, що регулюють поведінку в Інтернет-просторі. Він охоплює широкий спектр питань, виходячи далеко за межі звичайного мовленнєвого спілкування. Зокрема, це правила створення вебсторінок (дизайн, контент, функціональність); принципи користування корпоративними імейлами, чатами; засади модерації форумів, вебсторінок закладів освіти, онлайн-платформ; тактика організації онлайн-заходів (курсів, вебінарів); дотримання безпеки щодо поширення шкідливого програмного забезпечення; правові питання академічної доброчесності, захисту персональних даних та боротьби з кіберзлочинністю; етичні норми комунікації в освітньому онлайн-середовищі (повага, чесність, недопущення образ, дискримінації, поширення неправдивої інформації) та ін. [1].

Нетикет охоплює технологічні, організаційні, етичні, правові та освітні аспекти. З точки зору комунікації між вчителем і учнем, це комплекс правил, що регулюють педагогічне спілкування в онлайн-середовищі [2]. Мова йде не лише про текстову інформацію, у якій необхідними є норми культури мовлення та листування (привітання, звертання, структурування, нагадування, формулювання думок та ін.). Мережеве спілкування включає аудіо- та відеоконтент (голосові повідомлення, відеодзвінки, прямі трансляції), графічні, візуальні елементи (GIF-файли, меми, смали), гіперпосилання (на веб-сайти, статті, відео), хештеги, онлайн-платформи (соціальні мережі, месенджери, форуми, блоги, коментарі), інтернет-сленг (скорочення та специфічні вирази), віртуальні середовища (для ігор, навчання, соціальних взаємодій) та ін.

До прикладу, необхідним є виконання чітких етичних норм обміну інформацією в електронних застосунках, де є можливість групового спілкування. Саме педагог першим має демонструвати їх дотримання, слугуючи прикладом для учнів, підкреслюючи повагу до прав та потреб інших. Визнання та

використання правил відображає повагу до колективу та сприяє формуванню унікальної культури, традицій, цінностей, загалом здорових міжособистісних відносин. Це невід'ємна частина будь-якої соціальної групи, зокрема класу. Власне мережевий етикет забезпечує атмосферу довіри, толерантності та комфорту, необхідну для ефективної співпраці, уникнення конфліктів та непорозумінь в освітньому процесі.

У цьому контексті педагогу слід остерігатися помилок он-лайн спілкування: публічних обговорень особистих питань, з'ясування стосунків, розгляду індивідуальних домовленостей; надмірних повідомлень, багаторазових нагадувань, нечітких формулювань; додавання учасників до групи без їхньої згоди; публікування фото чи відзначення особи на світлинці без дозволу; неочікуваних відеодзвінків; поширення неправдивої інформації, спаму тощо [3].

Відзначимо, що неоднозначними є думки щодо застосування та сприйняття візуальних елементів (емодзі, зображень, смайлів, символів) та їхнього впливу на ефективність комунікації. Тому педагогу слід зважати на потенційні ризики та переваги. З однієї сторони, позитивними аспектами є те, що додаткові символи передають настрій, демонструють дружелюбність, формують позитивне враження, роблять повідомлення зрозумілішим, підкреслюючи важливі моменти; додають емоційного забарвлення мережевій розмові, невимушеності, пом'якшуючи тон, критику, зауваження; знімають напругу, захоплюють, підвищують мотивацію [4]. З іншої, – для уникнення непорозумінь, слід враховувати їхнє різне тлумачення (інтерпретацію) особою залежно від змісту, віку та культурних особливостей. Емодзі не завжди здатні передати всю глибину та складність людських переживань, що призводить до спрощення та обмеження виразності спілкування. Надмірне використання може спотворити сприймання інформації, відволікати увагу від головного, зменшити здатність учнів розпізнавати реальні емоції, ускладнивши розвиток емоційного інтелекту та навичок невербальної комунікації. У формальному освітньому контексті публікування смайликів здається невідповідним, створить враження непрофесіоналізму чи знизить авторитетність повідомлення.

У цілому, візуальні елементи можуть бути корисним інструментом у педагогічній комунікації, якщо використовувати їх з розумом та відповідальністю.

Отже, он-лайн спілкування є важливим засобом комунікації вчителя, що дає змогу зробити навчання більш ефективним, цікавим та доступним. А дотримання вимог та правил мережевого етикету є вимогою часу. Для вчителя він передбачає культуру мовлення (ввічливе та коректне спілкування, використання грамотної мови, уникання образ, нецензурної лексики та спаму); дотримання правил безпеки та конфіденційності; уникання кібербулінгу та інших шкідливих дій тощо.

Розвиток віртуальної етики є важливим завданням для забезпечення здорової та безпечної педагогічної комунікації в Інтернет-просторі. Мережевий етикет повинен слугувати створенню комфортного та безпечного освітнього онлайн-середовища для спілкування та навчання. Це не лише мовні правила взаємодії, а й етичні, правові та технічні аспекти комунікативної поведінки в

мережі, включаючи створення вебсторінок, використання корпоративних мереж та модерацію онлайн-спільнот. Тому надважливо підвищувати цифрову грамотність педагога та формувати в нього відповідальне ставлення до використання Інтернет-ресурсів.

Список використаних джерел

1. Вітковська О., Хозраткулова І. Інтернет-етикет в освітньому середовищі. *Теорія, методика і практика виховання*. 2022. № 4 (95). С. 126–136. DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.4.2022.11>
2. Кавка О. Нетикет у соціальних мережах. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 19. Том 1. С. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.19.1.30>
3. Мережевий етикет – що це? Особливості Інтернет етикету. URL: https://aboutmarketing.info/internet-marketynh/netiquette/#Flud_i_offtop
4. Як використання смайликів у листуванні впливає на людину? URL: <https://oplatforma.com.ua/news/1056-vikoristannja-smajjlikiv>

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ ПЕДАГОГІКИ ЯНУША КОРЧАКА

Анна ФЕДОРОВИЧ,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна

Сучасна педагогіка орієнтується на дитину та вивчення проблем дитинства, обґрунтовуючи принципи, зміст та засоби виховання на конкретному етапі життя. Ця наука зосереджується на пошуку ефективних освітніх технологій у різних типах виховних інституцій, досліджуючи внутрішній світ особистості, її потреби та інтереси. Вчені доповнюють «знання про дитину», поглиблюють уявлення про індивідуальність, особистість та самоцінність дитинства, беручи до уваги досягнення дитинознавчих наук (філософії, психології, медицини, соціології та ін.), усвідомлюючи важливість врахування змін, що відбуваються в культурі, економіці, науці, політиці, суспільстві. Глибше розуміння сутності природи дитини дає змогу підібрати адекватні засоби виховання. Основою для цього звісно ж є переосмислення педагогічної спадщини та здобутків минулого.

Одним із тих, хто «оберігав» дитину, вважав її важливою, був відомий польський вчений, педагог Януш Корчак. У кінці XIX – початку XX століття він зумів реалізувати виняткову систему виховання, котра передбачала поєднання знань різних гуманітарних наук. Головною ідеєю цієї системи став індивідуальний підхід, що утверджує шанобливе ставлення, безумовну любов і прийняття Дитини, визнання її унікальності та неповторності [1].

Педагогіка Я. Корчака доводила, що маленька людина має право на: повагу; «сьогоднішній день»; бути тим, ким вона є. Зокрема, створена ним система самоврядування (Кодекс, Товариський суд, Судова рада та ін.) передбачала паритетність дітей з дорослими, відкидаючи авторитарність та